Zie de mens

Lezen: Genesis 1: 26-31, Genesis 3: 1-7, Genesis 5: 1-4

Zingen:

Psalm 115: 8
Psalm 106: 4
Psalm 51: 2, 3
Psalm 119: 88
Psalm 42: 4, 5

Geliefde gemeente, de Heere Jezus Christus heeft als Zoon des mensen geleden. Het was een zeer vernederende weg voor de Heere Jezus toen Hij als mens op aarde moest lijden. Een van die momenten waarin dat heel pijnlijk openbaar kwam, was tijdens de rechtszitting bij Pilatus. Toen Hij door de Romeinse beulen was gegeseld, werd Hem een purperen mantel omgeworpen. Op Zijn hoofd werd een doornenkroon gedrukt en in Zijn hand moest Hij een rietstok vasthouden. Wat deed Pilatus toen? Hij toonde deze lijdende Heere Jezus Christus aan de menigte die voor het rechthuis stond. Pilatus had geen schuld in de Heere Jezus gevonden en zocht steeds naar een mogelijkheid om Hem vrij te spreken. Hij wilde medelijden opwekken bij het Joodse volk. Zo nam hij Hem mee uit de rechtszaal naar het plateau, het plein voor het rechthuis, en ging als het ware naast de Heere Jezus staan.

Ziet u Hem ook in gedachten staan, gemeente? Het bloed druipt van Zijn lichaam af, de doornenkroon op Zijn hoofd, die purperen mantel om Hem heen en de rietstok in Zijn hand. En daar klinkt de stem van Pilatus: *Zie de mens!* Dat zijn aangrijpende woorden. Jazeker, Pilatus had gelijk. De Heere Jezus was echt mens. Hij was de Zoon des mensen, maar zo anders dan u, dan jij en ik. Want de Heere Jezus had nooit een zonde gedaan. Hij was echt een rechtvaardig mens. Hij was echt een heilig mens. Hij was de tweede Adam, Die nooit in enige zonde gevallen was. Maar wat is daar nog van te zien, toen Hij daar stond voor het rechthuis van Pilatus? Stond daar het kroonjuweel, de tweede Adam, zoals het was in de schepping in Genesis 1 en 2? Ach nee, gemeente, daar stond de Heere Jezus Christus als het toonbeeld van een mens die gevallen is in de zonde.

Pilatus heeft het zelf nooit beseft, welke diepe, ontdekkende prediking hij gaf met die woordjes: *Zie de mens*. Maar ze moesten een plekje krijgen in het heilig Woord van God, opdat die enkele woordjes als een spiegel ons worden voorgehouden. Want echt, gemeente, als wij niet zo diep gevallen waren in de zonde, had de Heere Jezus daar niet in die diepe vernedering hoeven te staan. O, *zie de mens*, zie deze middag de diep gevallen mens. Want daartoe worden wij opgeroepen als wij de eerste drie paragrafen van de Dordtse Leerregels, hoofdstuk 3-4, gaan overdenken. Daarom wil ik boven de prediking deze woorden van Pilatus zetten: ***Zie de mens***. En dat gaan we op drie manieren doen vanmiddag.

1. Eerst staan wij stil bij de goede schepping van de mens,
2. vervolgens bij de diepe val van de mens,
3. en tenslotte bij het verdorven nageslacht van de mens.

Zie de mens. En weet u wat ik hoop? Dat het naar binnen slaat vanmiddag. Want we zitten hier als mensen. Zie uzelf. *Zie de mens*: de goede schepping van de mens, de diepe val van de mens, het verdorven nageslacht van de mens.

Inleiding op de Dordtse Leerregels

Wij hebben inmiddels twee hoofdstukken van de Dordtse Leerregels, met de hulp van de Heere, mogen overdenken. Het eerste hoofdstuk liet vooral de verkiezing en de verwerping van de mens zien. Dat was een goddelijke verkiezing en een goddelijke verwerping. In het tweede hoofdstuk hebben onze Dordtse vaderen ons meegenomen naar de rijkdom en de noodzakelijkheid van de dood van de Heere Jezus Christus, die noodzakelijk was om die uitverkoren zondaren zalig te maken. Nu liggen de hoofdstukken drie en vier voor ons open. Waarover gaan deze hoofdstukken? Het gaat over de totale verdorvenheid van de mens, maar ook over de onweerstandelijke bekering van die mens die door God verkoren is tot zaligheid. Kijk, en dat is in het bijzonder het werk van de Heilige Geest.

Dus weet u wat wij eigenlijk van die eerste hoofdstukken kunnen zeggen? In hoofdstuk één gaat het over de Vader met betrekking tot de verkiezing. In hoofdstuk twee ging het over de Heere Jezus, de Zoon van de Vader, met betrekking tot de verzoening. En in de hoofdstukken drie en vier gaat het over het werk van de Heilige Geest in die diepgevallen mens, met betrekking tot de wedergeboorte en bekering. Prachtig, hè? De drie-enige God schittert hier in de eerste hoofdstukken van dit belijdenisgeschrift.

Misschien is het u en jou opgevallen, of is het misschien ook al een vraag bij je geweest: waarom komt er na hoofdstuk twee niet gewoon hoofdstuk drie en dan een poosje later hoofdstuk vier? Wat heeft de Dordtse vaderen bewogen om twee hoofdstukken bij elkaar te nemen? Waarom volgt op hoofdstuk twee hoofdstuk drie-vier? Dat heeft hiermee te maken. We weten dat de Dordtse Leerregels een weerwoord zijn tegen de stellingen van de remonstranten. De remonstranten hebben wel een apart hoofdstuk drie en een apart hoofdstuk vier. In hun hoofdstuk drie belijden zij dat de mens door de zondeval in een doodstaat terechtgekomen is, en dat daarom de wedergeboorte nodig is. Wat de remonstranten daar in dat derde hoofdstuk van hun artikelen hebben neergeschreven, daar is niets op tegen. Daar hoefden de Dordtse vaderen niets tegen in te brengen; daar stond op zich niets verkeerds in.

Maar toen kwam hun hoofdstuk vier, waar het gaat over de bekering van zo'n diepgevallen zondaar. Wat blijkt dan? De remonstranten zeggen dat de bekering die de Heilige Geest werkt in het hart van een zondaar niet onweerstandelijk is. Met andere woorden, als God een mens daadwerkelijk gaat bekeren, en ook in dat leven na die bekering, de voortgaande bekering, kan een mens dat tegenstaan, dat kan een mens tegenhouden. Dus wat doen de remonstranten in hun hoofdstuk vier? Ze werpen hun belijdenis in hoofdstuk drie gewoon weer ondersteboven. Het blijkt dat ze ten diepste niet een totale doodstaat van de mens belijden. Er is toch nog in die mens iets van een eigen wil overgebleven om zich tegen het werk van de Geest te verzetten of niet te verzetten. Het ligt dus inderdaad, zo zegt de remonstrant, in de wil van de mens, die toch nog een beetje goed is na die verdorvenheid in het paradijs, om zich te bekeren of niet te bekeren.

Maar zo is het niet. De zondeval is echt diep. De doodstaat van de mens is echt totaal. Niets, maar dan ook niets, is er meer in ons gevallen mensen waardoor wij door onszelf tot bekering kunnen komen. Daar is echt een wonder van de Allerhoogste God voor nodig. Hoe schreef Paulus het ook alweer aan de gemeente van Filippi? *Want het is God, Die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.* Kijk, en dat hebben de Dordtse vaderen nu op grond van Gods Woord willen belijden in de hoofdstukken 3 en 4. Omdat die doodstaat van de mens, de totale onmogelijkheid van de mens, en de mogelijkheid bij God van waarachtige bekering zo nauw bij elkaar horen, hebben ze besloten: wij gaan een weerwoord geven en voegen hoofdstuk

3 en 4 samen. Want ja, de waarachtige bekering is echt onmisbaar nodig om verlost te worden uit onze verschrikkelijke doodstaat.

En weet je wat nu het wonder is? Dat is het werk van God. Dat is het werk van een drie-enige God. Tegelijkertijd is het ook heel diep beschamend dat dit gepredikt moet worden, dat die waarachtige bekering, die wedergeboorte noodzakelijk is. Want, gemeente, toen de Schepper van alle dingen de mens schiep in het paradijs, was er geen sprake van de dood. Toen was er alleen maar sprake van leven, van geestelijk leven. De mens wandelde met God als een kind met zijn Vader. Zo was het in het paradijs.

1. De goede schepping van de mens

Die belijdenis vinden we aan het begin van paragraaf 1 van de Dordtse Leerregels: *De mens is van den beginne naar het beeld Gods geschapen*. Dat is het. Als een kind met een vader die op zijn Vader leek, zo is de mens geschapen naar het beeld van God. Wat hier onze Dordtse vaderen belijden, aan het begin van paragraaf 1, is gegrond op Gods Woord. Daarom hebben wij dat ook samen gelezen in Genesis 1 vers 26, waar wij als het ware de drie-enige God horen zeggen: *Laat Ons mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis*.

Daar wil ik allereerst met u verder over nadenken. Wat is dat eigenlijk geweest, dat God de mens schiep naar Zijn beeld en naar Zijn gelijkenis? Laten we even naar die twee woordjes kijken zoals we die gelezen hebben in Genesis 1. Eerst dat woordje 'beeld': geschapen naar Gods beeld. Beeld wil eigenlijk zeggen een afbeelding, een evenbeeld. Er is een voorbeeld, dat was er al, en naar dat voorbeeld is de mens geschapen. God had van eeuwigheid dat beeld al helemaal duidelijk en als het ware in Zijn gedachten gevormd. Toen de schepping daar was, heeft Hij het daadwerkelijk zo gemaakt zoals het in Zijn gedachten was. Hoe was dat dan in de gedachten van God? Hij wilde een schepsel dat op Hem leek. Het woordje 'beeld', dat in Genesis 1 vers 26 wordt gebruikt, betekent vanuit het Hebreeuws ook 'schaduw'. De mens zou de schaduw van God mogen zijn.

Dan het tweede woord, wat onze Dordtse vaderen weliswaar niet gebruiken, maar wat we wel in de Schrift vinden: 'gelijkenis'. Omdat de mens de schaduw van God is, dus het beeld van God vertoont, lijkt hij ook echt op God. Ja, dat woordje 'gelijkenis' wil eigenlijk nog meer zeggen dan het woordje 'beeld'. Dus het is in dat woordje 'gelijkenis' een kwestie van echtheid. De mens leek echt op God. Als de Vader naar Adam keek, als Hij naar Eva keek, zag Hij iets van Zichzelf. Nee, dat zag Hij niet bij een varken, dat zag Hij niet bij een olifant, dat zag Hij niet bij een eik of wat Hij ook gemaakt had. Dat zag Hij alleen bij de mens. Zo zag God het al van eeuwigheid en daarom heeft Hij die mens ook zo geschapen.

Het beeld van God dat de mens zou ontvangen, is met niets te vergelijken dan alleen met God Zelf. Wat een waardigheid voor de mens! Wat heeft de mens een hoge, bijzondere plaats, positie en taak gekregen in de ganse schepping! Geschapen naar Gods beeld, geschapen naar Gods gelijkenis. En weet u, toen God vanuit de hoge hemel naar dat paradijs keek en Hij zag daar de mens – dan moet u eens even goed op u in laten werken – toen Hij Adam zag lopen, toen Hij Eva zag lopen, als het mensenpaar waar alle mensen uit voortgekomen zijn, zag Hij in Adam en Eva u en jou en mij. Want Adam is onze vader, Adam is ons bondshoofd. Toen heeft God Zich verheugd. God heeft Zich zo verheugd in zo'n prachtig schepsel dat op Hem leek. Het was een lust voor God om af te dalen naar die hof van Eden, om daar in gemeenschap te zijn met de mens.

Ach, wij weten eigenlijk niet meer wat dat is. Wij weten niet eens meer wat het is om zo geschapen te zijn, naar Gods beeld, naar Gods gelijkenis. Wat een positie, wat een heerlijke positie is dat geweest! God kon echt zeggen: dat is er een van Mij, die lijkt op Mij. Ja, Adam en Eva en alle mensen die uit hen voort zullen komen, het ganse menselijk geslacht, zijn Mijn zonen en Mijn dochters, ook u, ook jij, ook ik. Dan blijft er verbazing over, dan blijft er verwondering over. Iets daarvan vinden wij terug in Psalm 139, waar David begint te zingen: *Ik loof U, omdat ik op een zeer vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn Uw werken, ook weet het mijn ziel zeer wel*.

Geschapen naar Gods beeld, naar Gods gelijkenis. We gaan nog even terug naar Genesis 1 vers 26, want ik wil u nog iets zeggen. Als je het zo leest in Genesis 1 vers 26, dan staat er inderdaad: *Laat Ons mensen maken naar Ons beeld en naar Onze gelijkenis*. In de grondtekst staat het iets anders. Daar staat: *Laat Ons mensen maken in Ons beeld en naar Onze gelijkenis*. Onze Statenvertalers hebben twee keer voor 'naar' gekozen. Dat kan in principe ook wel, want het woordje 'naar' betekent 'in overeenstemming met God'. Maar toch wil ik vanmiddag eens benadrukken dat er in de grondtekst bij het woordje 'beeld' het woordje 'in' staat. De mens is in Gods beeld geschapen.

Misschien zegt iemand: nou, dominee, dat vind ik allemaal wel wat ingewikkeld. Hoe moet je je dat nou voorstellen, dat de mens in Gods beeld geschapen is? Maar het is helemaal niet zo moeilijk. Weet u wat de Heere daarmee wil zeggen? Dat de Heere de mens schiep in Zijn nabijheid. 'In Zijn beeld', daar wil de Heere iets mee zeggen: de mens en God leefden heel dicht bij elkaar. Er was een onmiddellijke gemeenschap tussen die grote Schepper en de mens. En dat maakt de schepping van de mens nog rijker, nog heerlijker, zoals het omschreven wordt. In Zijn nabijheid geschapen, dicht bij God te mogen zijn, zo was het en zo kon het.

Want zo belijden onze vaderen vervolgens: *God had het verstand van de mens versierd met ware en zalige kennis van de Schepper*. Kijk, door die nauwe omgang – en vergelijk het nu eens met twee vrienden die samen wandelen en hun hart voor elkaar openleggen – zo was het in het paradijs. Door die nauwe omgang tussen God en de mens leerde de mens God kennen. En dat was een zalig kennen. De mens zag overal God in. Hij ervoer Gods deugden in zijn hart. En die ware, zalige kennis die de mens van God kreeg door die omgang met God, gaf hem tegelijkertijd inzicht in allerlei andere geestelijke dingen. Zo konden Adam en Eva elkaar zo nauw verstaan als het ging om het leven tot eer van hun Schepper.

Er was nog iets. Ze waren niet alleen versierd met ware en zalige kennis, maar onze Dordtse vaderen zeggen: hun hart en hun wil waren ook versierd. Waarmee? *Met gerechtigheid*. Dat betekent: het lag heel goed. Er was een harmonie tussen God en de mens. Er was werkelijk geen zonde tussen God en de mens. Niet één ongerechtigheid. Er was alleen gerechtigheid. De mens stond recht voor God.

Maar er was nog een derde versiering. Want er staat vervolgens ook dat *de genegenheden met zuiverheid waren versierd, in al zijn genegenheden*. En daarom was de mens ook heilig. Dus hij was verstandig, hij was rechtvaardig en hij was heilig. Wat een heerlijke tijd is dat geweest! Wat een bijzondere plaats had de mens: Adam, Eva, u, jij en ik in dat eerste mensenpaar in het paradijs. Ja, gemeente, zo was het.

2. De diepe val van de mens

Maar wat heeft de zonde alles verwoest! Onze tweede gedachte: de diepe val van de mens. Hoe komt dat toch, dat dat prachtige, dat schone, dat heerlijke kapot is, stuk is, verwoest is? Nu

zeggen onze Dordtse vaderen op grond van de Schrift: *Maar – o, dat aangrijpende 'maar' – door het ingeven des duivels en de vrije wil van God afwijkende, heeft hij zichzelf van deze uitnemende gaven beroofd*.

Ze wijzen dus op twee oorzaken voor onze diepe val in het paradijs. In de eerste plaats het ingeven van de duivel. Je zou die woorden ook kunnen uitleggen als een verleiding van de duivel. De duivel stelt iets heel aantrekkelijks voor. Wat dan? Als God zijn. En daar ging Eva niet tegen in. Ze neemt het in zich op als daar de duivel in die slang tot haar komt. Er begint iets in haar vrije wil te ontstaan. Ja, dat wil ze: als God zijn. Maar dat verzwaarde haar zondeval. Dat verzwaart ook onze zondeval. Want we hebben het zojuist gehoord: God had hen geschapen met goede gaven. God had de mens geschapen met een ware, zalige kennis van God en van geestelijke dingen. En daarom had Eva kunnen zeggen: Ga weg, duivel! U maakt mijn Schepper verdacht. U spot met de woorden van mijn lieve Vader. U spreekt de waarheid niet. U bent een leugenaar. Maar dat zegt Eva niet. Ze wordt ingepalmd door de verleiding, door het ingeven van de duivel. Ze liet de duivel toe om haar grote, heerlijke Schepper verdacht te maken.

Daarmee komen we bij de tweede oorzaak van onze diepe val in het paradijs: de vrije wil. Ja, die had de mens toen nog. Niemand dwong die mens om ongehoorzaam te zijn. Dat deed die mens zelf. Daarom wordt het ook een moedwillige ongehoorzaamheid genoemd. Willens en wetens gezondigd, tegen beter weten in. Ja, je kan het woordje 'moedwillig' ook uitleggen met 'opzet', met kwade bedoelingen. Dus, gemeente, de zondeval van de mens was een daad tegen God, met boze opzet. Waarom? Omdat de mens als God wilde zijn, ja, meer dan Hem wilde zijn. Het luisteren naar de duivel is een kiezen voor de duivel geweest en tegelijkertijd een afwijzen van God als Schepper en Vader van de mens. Het was een poging om God van de troon te stoten en zelf er te gaan zitten om eigen heer en meester te zijn.

Dan moet je eens luisteren wat de wijze koning Salomo, geleid door de Heilige Geest, in het Predikerboek heeft moeten opschrijven: *Alleen, zie, dit heb ik gevonden, dat God den mens recht gemaakt heeft; maar zij hebben vele vonden gezocht.* Dat wil zeggen: gezondigd met boze en kwade listen. Dan moeten we eens gaan ophouden, gemeente. Ik hoop niet dat dat op dit moment in uw hart of jouw hart leeft, om te denken en te zeggen: Ja, maar wij kunnen er toch niets aan doen dat het zo gegaan is? Nee, wij horen in Adam en Eva thuis. Het zijn onze voorvaderen. En het is onze eigen schuld, gemeente, dat wij onbekwaam zijn geworden om God volmaakt lief te hebben.

Kijk, zo is nu de mens van God afgeweken. De leugen van de duivel geloofd en de waarheid van God verworpen, door het ingeven des duivels en door de vrije wil van de mens liet de mens het toe dat zijn goed geschapen hart volstroomde met ongeloof. En wat is ongeloof? Johannes zegt: *Die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt.* Wat een zonde, gemeente. Wat een gruwelijke, God onterende zonde. Wat is de zondeval werkelijk, werkelijk verschrikkelijk! Want de mens heeft zichzelf beroofd. Zie je wel dat we dieven zijn? We worden geen dief als we stelen. We zijn dieven geworden in het paradijs. We hebben onszelf beroofd van die heerlijke gaven die de Schepper ons gegeven heeft. We hebben ons beroofd van ware, zalige kennis van God. We hebben ons beroofd van gerechtigheid. We hebben onszelf beroofd van zuiverheid en heiligheid.

Waar zijn die gaven toch gebleven? Wie kent de Heere nog zoals in het paradijs? Nou, gemeente, kom, weet u nog wat ik in mijn gebed gezegd heb? U zit in een rechtszaal. De Heere spreekt. Wie heeft hier nog echte, zuivere, ware, zalige kennis van God? Laat de Heere Zelf maar spreken als de Rechter met wie u vanmiddag in contact komt. Hij heeft het in de profetieën van Hosea

gezegd: *Mijn volk heeft geen kennis*. Wie is er nog verstandig? Wie is er nog die de Heere in waarheid zoekt? Niemand is rechtvaardig voor God. U niet, jij niet, ik niet. Maar daartegenover een stroom van ongerechtigheden, en die zijn vandaag nog meer dan vorige week zondag. Elke dag die voorbijgaat, stromen de ongerechtigheden over ons heen in onze levenswandel voor Gods aangezicht. Wie is hier zuiver? Wie is hier rein? Ik niet, u niet, jij niet.

Kort geleden heeft onze geliefde broeder het hier nog gepredikt: *Doch wij zijn allen als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed; wij vallen allen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als de wind*. Jawel, door het ingeven des duivels en onze vrije wil zijn wij van God afgeweken. Wij hebben onszelf van die uitnemende gaven beroofd. En wat is ervoor in de plaats gekomen? Het is ontdekkend vanmiddag, ik weet het. Maar het moet, het moet. De gevallen mens heeft daartegenover, in plaats van die uitnemende gaven, over zich gehaald: *blindheid, schrikkelijke duisternis, ijdelheid, verkeerdheid des oordeels in zijn verstand, boosheid, wederspannigheid, hardigheid in zijn wil en hart, mitsgaders ook onzuiverheid in al zijn genegenheden*.

Dus in plaats van die goede gaven, gemeente, is ons hart vervuld met slechte eigenschappen. Buig daar nu eens voor: in plaats van ware, zalige kennis van God en goddelijke zaken, ben je blind geworden. Je hart is vol duisternis. Je hart is leeg, ijdel. En we zitten altijd met verkeerde gedachten. In plaats van die heerlijke gaven van gerechtigheid, zijn we vol met boosheid, opstand, hardigheid. En in plaats van zuiverheid en heiligheid is de wil van de mens onzuiver, onheilig geworden. O, gemeente, wat een verschrikkelijke ellende! Ellende!

Je zou het zo kunnen samenvatten: u, jij en ik zijn het tegenbeeld van de Heere God geworden. We zijn het omgekeerde van het beeld Gods geworden. En wat er nog aan gaven, na de zondeval, als vonken overgebleven zijn in ons lichaam, die stellen wij in de dienst van de zonde en de duivel. We gaan het niet mooier maken dan het is. Laat u ontdekken, laat u ontmaskeren. We staan tegen God. En daarom kan God niet meer voor ons zijn. O, wat een moedwillige gruweldaad van de mens, van Adam, van Eva!

Nu ga ik het u vragen, en ik vraag het namens mijn Zender, Die als Rechter dit laat prediken: Ben je er nu voor ingewonnen? O, als Christus door Zijn Woord en Geest u gaat ontdekken aan uw zondaarsbestaan voor God, gemeente, dan gaat Hij u vroeg of laat brengen bij de oorsprong van uw ellende. Dan wordt u Adam. Dan word jij Eva. Dan wordt Adams zonde uw zonde en wordt Eva's ongerechtigheid uw ongerechtigheid. En dan kom je met David, die dat geleerd heeft in zijn leven, op je knieën terecht voor God, met een bedroefd hart. Echt waar, gemeente! En dan zeg je: *Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen*.

Dan word je zo beschaamd voor die heilige God. Dan vervult je hart zich zo met droefheid, dat je die grote, lieve Schepper en Vader zo op Zijn hart getrapt hebt, zo onteerd hebt met je zonde in het paradijs. Dan word je werkelijk een verbroken mens, gemeente. Dan ga je walgen van jezelf. En dat gaat de Heere Jezus je leren als Profeet, met Zijn wet in Zijn handen. Dat gaat Christus je leren door Zijn Geest, om teruggeleid te worden door de prediking van het Woord naar het begin, naar het paradijs, om te ontdekken wie we waren en wie we geworden zijn.

En als de Heere je dat leert en laat zien, dan laat Hij dat altijd gepaard gaan met iets heel wonderlijks. Want op het moment dat Hij je daar echt aan ontdekt, zaligmakend ontdekt, gaat dat gepaard met de liefde die Hij uitstort in je hart. En daarom gaat het zo'n pijn doen. Dan ga je echt, jongelui, de wereld vaarwel zeggen. Dan wordt het echt beleving in je hart, ervaring in je hart, wat het is om onbekeerd te zijn. Dan ziet de Heere je in de eenzaamheid. Dan hoort de Heere je het je zeggen: *Want ik gevoel de grootheid van mijn kwaad; mijn zonde zie ik mij steeds*

voor ogen zweven; ik heb tegen U, ja U alleen, misdreven; Uw wil, Uw wet, hoe heilig, stout versmaad.

Heeft de Heere je zo weleens gehoord? Heeft de Heere het je horen zeggen: O God, zo ben ik. En niet alleen ik, maar ook allen die uit mij zijn voortgekomen?

3. Het verdorven nageslacht van de mens

Daar brengt ons bij onze derde gedachte: het verdorven nageslacht van de mens. Ja, gemeente, wij hebben niet alleen onszelf van die heerlijke gaven beroofd, maar ook onze nakomelingen. Er wordt niet één kindje op de aarde geboren met ware, zalige kennis van God. Er wordt niet één baby'tje op aarde geboren dat rechtvaardig is voor God. Er ligt niet één baby'tje in de wieg dat heilig is voor God. Maar het blijft waar wat Job heeft gezegd: *Wie zal een reine geven uit een onreine? Niet één*.

Kijk, en dat hebben onze Dordtse vaderen nu beleden in de paragrafen 2 en 3 van hoofdstuk 3-4. Alle kinderen die geboren worden, zijn verdorven. Je gelooft het niet, hè? Als het net geboren is, moeder, en het ligt zo teer op je buik, en je geeft de borst om het melk te geven, dat prachtige, lieve, tere kindje van je, waar je zo'n grote liefde voor hebt, wat je niet eens onder woorden kan brengen, dat lieve kind van je: verdorven. Het komt openbaar.

Nee, het is niet zoals de Pelagianen vroeger zeiden, de nakomelingen van Pelagius. Die zeiden: ja, je wordt als het ware als een wit blad geboren, en je gaat zondigen door nadoen. Je ziet je vader zondigen, je ziet je moeder zondigen, dus die kinderen gaan het nadoen. Nee, zo is het niet. Het plant zich voort, van kind op kind. Elk kindje dat geboren wordt, is echt *onbekwaam tot enig zaligmakend goed, en alleen maar geneigd tot alle kwaad*. Elk kindje dat geboren wordt, is geestelijk dood in de zonden en misdaden; de kiemen van alle mogelijke zonden zijn al in dat hartje aanwezig, zelfs van het uur der ontvangenis af. Elk kindje dat geboren wordt, kan niet meer terugkeren en wil ten diepste niet meer terugkeren, want we zijn zo verdorven dat we ons niet kunnen en willen verbeteren, of tot verbetering schikken, zo zeggen onze Dordtse vaderen.

De gevallen mens wil zich niet bekeren, en hij kan zich niet bekeren. En dat is een ontdekking, gemeente. Wij willen ten diepste niet tot inkeer komen, wij willen ten diepste niet afkeren van de zonden, en wij willen ten diepste niet heenkeren tot God. Zo diep, zo nameloos diep, is de zondeval.

Mag ik u er nog eens aan herinneren dat u in de rechtszaal zit? Ik ook, hoor. Ik sta hier wel, maar ik zit eigenlijk tussen u. Hoe taxeren onze Dordtse vaderen, op grond van Gods Woord, nu die erfzonde, die van kind op kind wordt voortgeplant? Ze zeggen: dat is Gods rechtvaardig oordeel. En dan zie ik weer zo'n lief kindje in de wieg liggen. Ik zag gisteren nog mijn jongste kleinkind. Het plant zich voort, van kind op kind, omdat ik gezondigd heb. Dat is Gods rechtvaardig oordeel. Daarom zijn wij kinderen des toorns.

Gemeente, hoe bent u hier nu vanmiddag onder? Hoe hoor jij, jongeren, dit nu aan? Durven we de Rechter nog tegen te spreken? Mogen we buigen voor dit rechtvaardig oordeel? Wat een genade als er deze middag in Rotterdam-Kralingen mensen op de knieën terechtkomen voor God de Rechter, onder dat rechtvaardige oordeel, en het alleen maar aan toestemmen: *Wij, wij hebben God op het hoogst misdaan; wij zijn van het heilspoor afgegaan. U niet, o God, U bent goed, rechtvaardig en heilig. Maar wij, ja wij en onze vaderen tevens, verzuimend alle trouw en plicht, vergramden God, de God des levens, Die zoveel wonderen had verricht*.

O, gemeente, in God wordt het onrecht niet gevonden. Hij doet alleen maar goed, Hij is goed, volmaakt goed. Maar wij, wij mensen, hebben gezondigd, en daarom *worden alle mensen in zonde ontvangen, en als kinderen des toorns geboren, onbekwaam tot enig zaligmakend goed, geneigd tot alle kwaad, dood in zonde, slaven van de zonden, en willen en kunnen tot God niet wederkeren, nog hun verdorven natuur beteren, nog zichzelf tot de verbetering daarvan schikken*.

Wat een donkere tonen klinken deze middag in dit godsgebouw, gemeente. Wat een hopeloze toestand wordt ons geschilderd. Wie buigt eronder? Wat voel je nu in je hart? Wil je het niet horen? Vind je het eenzijdig? Voel je irritatie? Voel je vijandschap? Dan durf je wat. Want het is God de Rechter Die het laat prediken in het licht van het grote oordeel dat straks komt.

Lichtstralen te midden van de duisternis

En toch, te midden van dit verschrikkelijke, te midden van de donkere tonen van deze diepe val in het paradijs, zijn er in die eerste paragrafen twee lichtstralen te ontdekken. Dat is allereerst de genade van de wederbarende Heilige Geest. Heb je het ontdekt aan het einde van paragraaf drie? Hoor je het? Diepgevallen zondaar, u kunt wederom geboren worden! Waar niemand ons kan verlossen uit deze verschrikkelijke ellende, daar kan de Heilige Geest het wel. Dat is genade, pure genade, genade van de wederbarende Heilige Geest. Amazing grace. Onuitsprekelijke genade. Dat is het werk van de Heilige Geest. En daar gaat de Geest het Woord van God voor gebruiken. Dat is het Woord van Christus. Als Christus gaat spreken als Profeet en Leraar, is dat Woord ook het zaad der wedergeboorte. Wanneer dat Woord nu gepredikt wordt, gaat de Heilige Geest dat hart openen, dat harde zondaarshart, en Hij gaat daar het ware, zaligmakende geloof werken, zodat je dat Woord gaat geloven.

Dan ga je ontdekken welke heilige orde de Heilige Geest erop nahoudt. Want als je wedergeboren wordt, dan ga je twee Adams kennen: de eerste Adam, die gevallen is, en de tweede Adam, Die Christus is. Paulus schrijft het aan de gemeente van Korinthe: *Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden*. Kijk, en dan laat Paulus direct zien waar het op aankomt. Hoe kun je nu zeker weten dat je wedergeboren bent, gemeente? Is dat een optelsommetje van allerlei kenmerken van de wedergeboorte? O, zeker, het is een rijkdom als de gesteldheid en de toestand van je hart vanuit de Schriften verklaard wordt, en als je mag merken dat, als de kenmerken van de wedergeboorte gepredikt worden, je daar geen vreemde van bent. Maar weet u waar het op aankomt, en dat moeten we echt vasthouden? Op de gerijpte vrucht van de wedergeboorte. En wat is dat? De geloofskennis van Christus.

Daarmee kom ik bij de tweede lichtstraal deze middag, die wij vinden in paragraaf 2: *Adam met alle nakomelingen zijn gevallen, vallen onder het rechtvaardig oordeel, uitgenomen – heb je het gezien tussen haakjes? – uitgenomen alleen Christus*. Waarvan we deze middag beleden hebben: *Ik geloof in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere, Die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria*.

Wat ligt daarin een grote troost voor een mens die ontdekt heeft en beleefd heeft dat hij in zonde ontvangen en geboren is. Christus werd mens. Die heilige ontvangenis en geboorte van de Heere Jezus! Hij is geboren in een volkomen onschuld en met een volkomen heiligheid, precies het tegenovergestelde van de gevallen mens. Maar diezelfde Heere Jezus, die onschuldige Heere Jezus, die volkomen heilige Heere Jezus, heeft wel alle schuld van Zijn kinderen op Zich genomen. Hij heeft alle verdorvenheid, alle onreinheid op Zich genomen. Hij heeft dat laten

toerekenen door Zijn Vader, zodat in de kribbe van Bethlehem de zalige ruil al zichtbaar wordt, die Hij straks op het kruishout zal volbrengen.

O, zondaar in ons midden, kom toch! U ligt verloren in uw zonde en in uw schuld. Dat het in uw hart mag zijn zoals bij de herders: *Laat ons dan heengaan naar Bethlehem.* Daar in de kribbe, daar ligt de Middelaar, Die van Zichzelf zo rein en heilig is, maar Die als een onreine gerekend wilde worden. Zo laag wilde Hij afdalen. Zo nabij wilde Hij komen. Daar ligt Hij in de kribbe met de zonde en de schuld van Zijn kerk. En Hij gaat de erfzonde van Zijn kinderen wegnemen, maar tegelijkertijd met Zijn onschuld en volkomen heiligheid bedekken. O, dat wonder: Hij mijn zonde, en ik Zijn gerechtigheid!

Daarom is er Jezus Christus afgedaald tot ons begin, tot in de baarmoeder van Maria, om daar als één cel geheiligd te worden door de Heilige Geest en die menselijke ontwikkeling en geboorte door te maken, plaatsvervangend voor Zijn kerk. En daarin, gemeente, ligt zo'n grote troost voor mensen die lopen te zuchten onder hun zonde, ja, onder hun erfschuld. Mensen die zeggen: O Heere, er is niets geheels aan mij. Ik ben echt gans melaats. Hoe kom ik toch van mijn erfschuld af, de schuld die ik alleen maar dagelijks groter maak met mijn zonde? O Heere, het is waar wat U gezegd hebt: al was ik mezelf met salpeter en nam ik heel veel zeep om te proberen die vuile zonden af te wassen, mijn schuld blijft voor Uw aangezicht opgetekend. Want, Heere, ik belijd het: ik ben in ongerechtigheid geboren. Ik ben het voorwerp van Uw toorn. Dat is rechtvaardig, Heere. Maar is er voor zo'n schuldenaar nog genade?

Ja, die is er. En daarom mag ik het u prediken: Zie op Christus! Hij is gekomen in volkomen onschuld. En wie nu door het geloof op Hem mag zien, die door het geloof tot Hem mag vluchten, zal met Zijn onschuld worden bedekt. En weet u wat de ware christen, die dat ontvangen mag door het geloof, kan zeggen? *Eer iets van mij begon te leven, was alles in Uw boek geschreven. U zag mijn ongevormde klomp in de moederschoot van mijn moeder.* Toen kende U mij al. En hoe kende de Heere Zijn kerk? Terwijl ze zelf in zonden ontvangen en geboren werd? O, toen kende de Heere – en dit is heel groot wat ik zeg – vanuit de eeuwigheid mij al bedekt onder de heilige ontvangenis en geboorte van Christus, al zou het misschien nog een tijd duren voordat ik daadwerkelijk uit God geboren zal worden en in die weg door het geloof Christus mag leren kennen, Die met Zijn bloed mijn zonden bedekt.

O, wat een troost! Wat een rijkdom! Mijn schuld bedekt onder Zijn onschuld. Mijn onheiligheid bedekt onder Zijn heiligheid. Mijn ongerechtigheden bedekt onder Zijn dierbaar bloed. En als dat gaat leven in het hart van de kerk des Heeren, dan zeggen ze, ziende op de drie-enige God: *Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.*

Amen.